

Kålfluga – ny skadegörare i raps

Uddevalla konferensen Januari 2015

Cecilia Lerenius

Jordbruksverkets Växtskyddscentral Skara

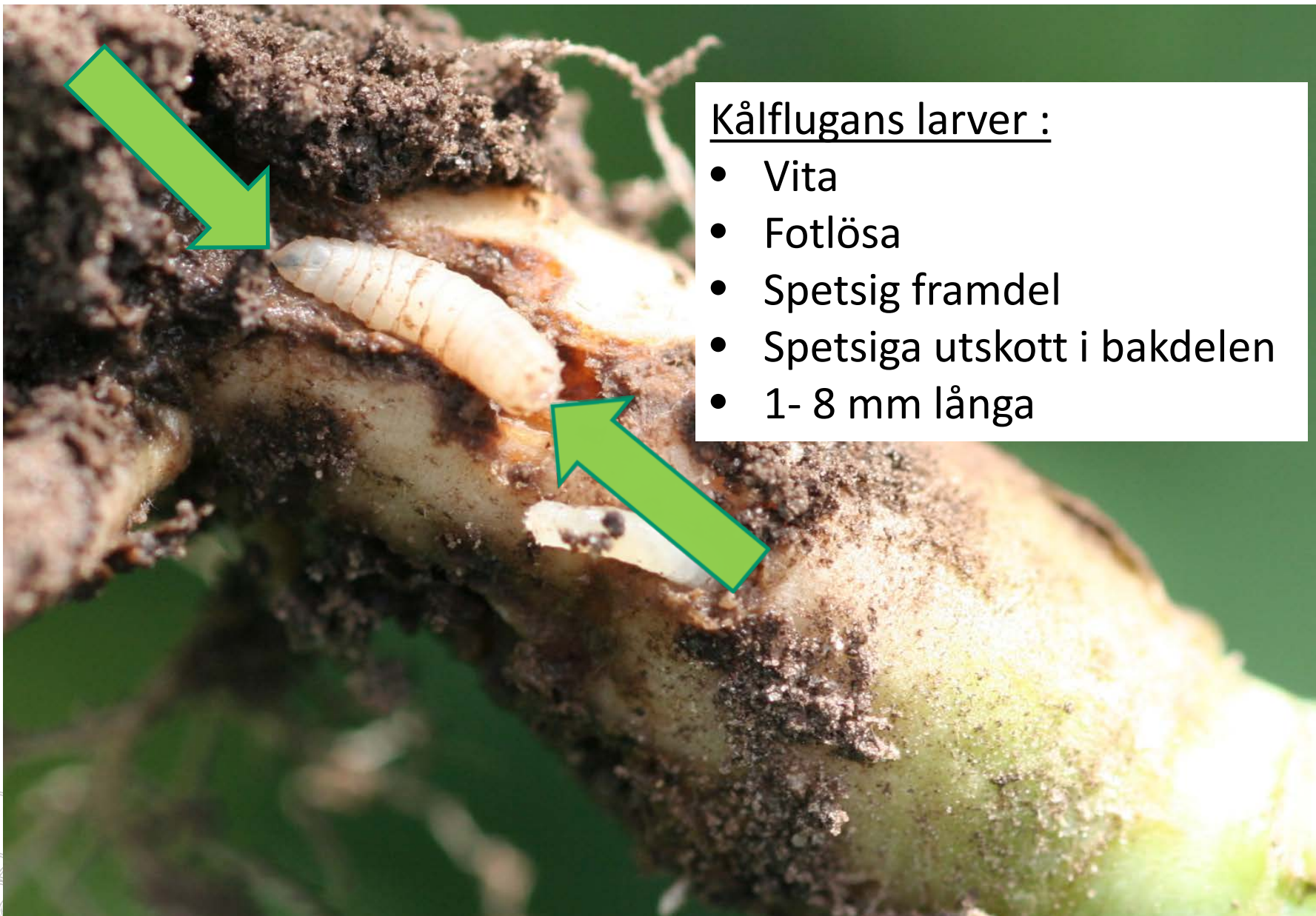

Disposition

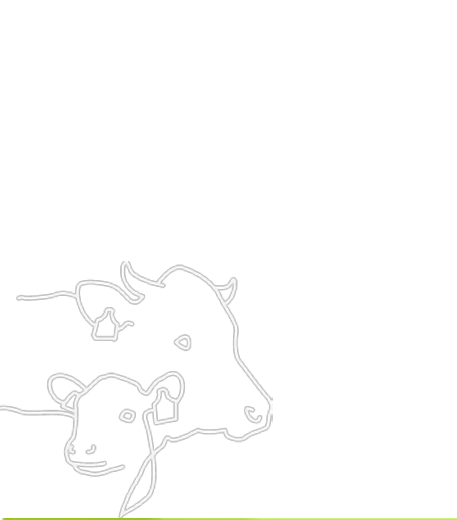
- Första "fallet" i Skaraborg
- Lite om skadegörarens biologi
- Inventeringar säsongen 2014
- Erfarenheter från utlandet
- Sammanfatta erfarenheterna
- Inför säsongen 2015

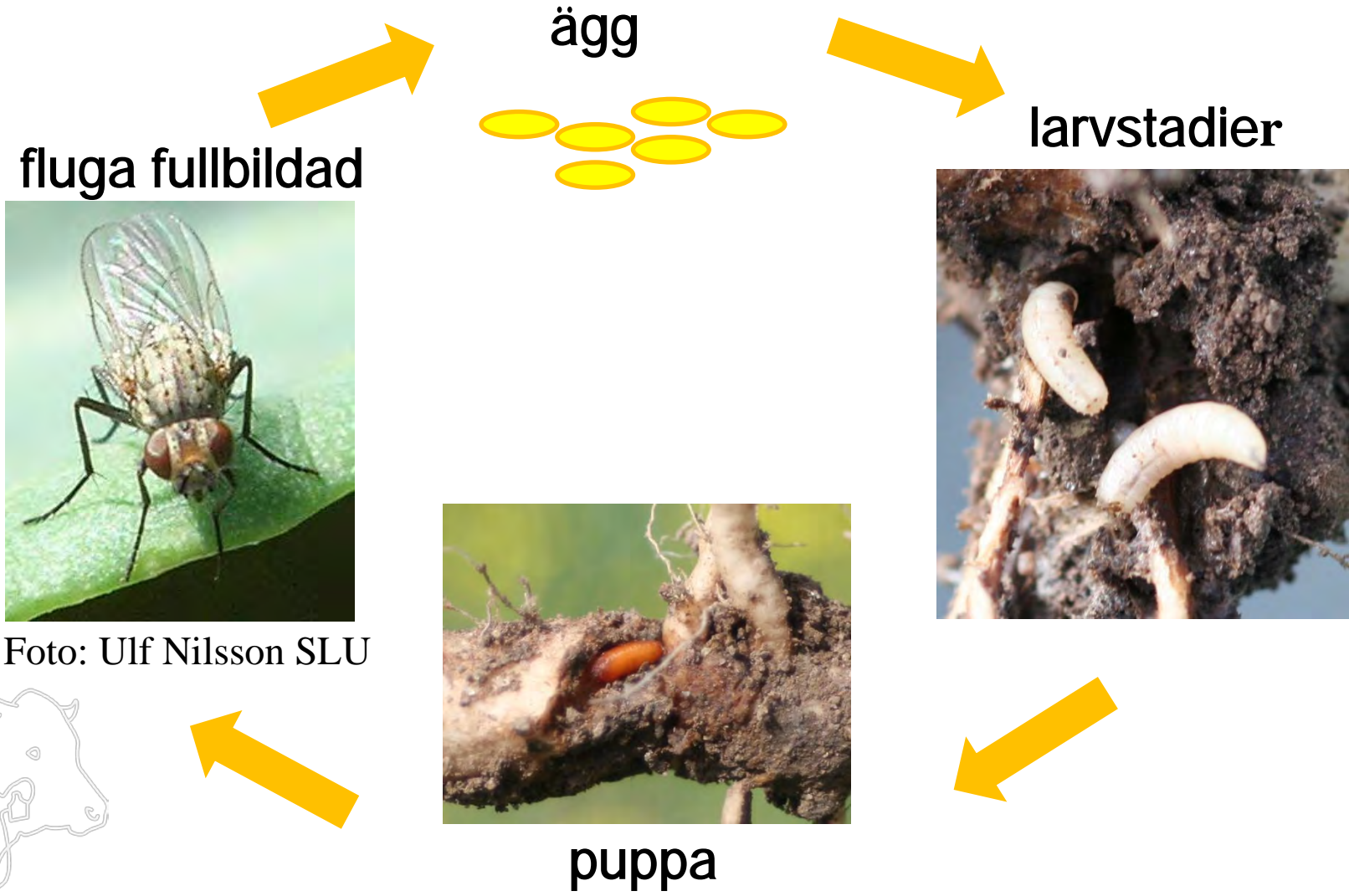
Kålflugans larver :

- Vita
- Fotlösa
- Spetsig framdel
- Spetsiga utskott i bakdelen
- 1- 8 mm långa

Lilla kåflugans livscykel

Skadornas betydelse

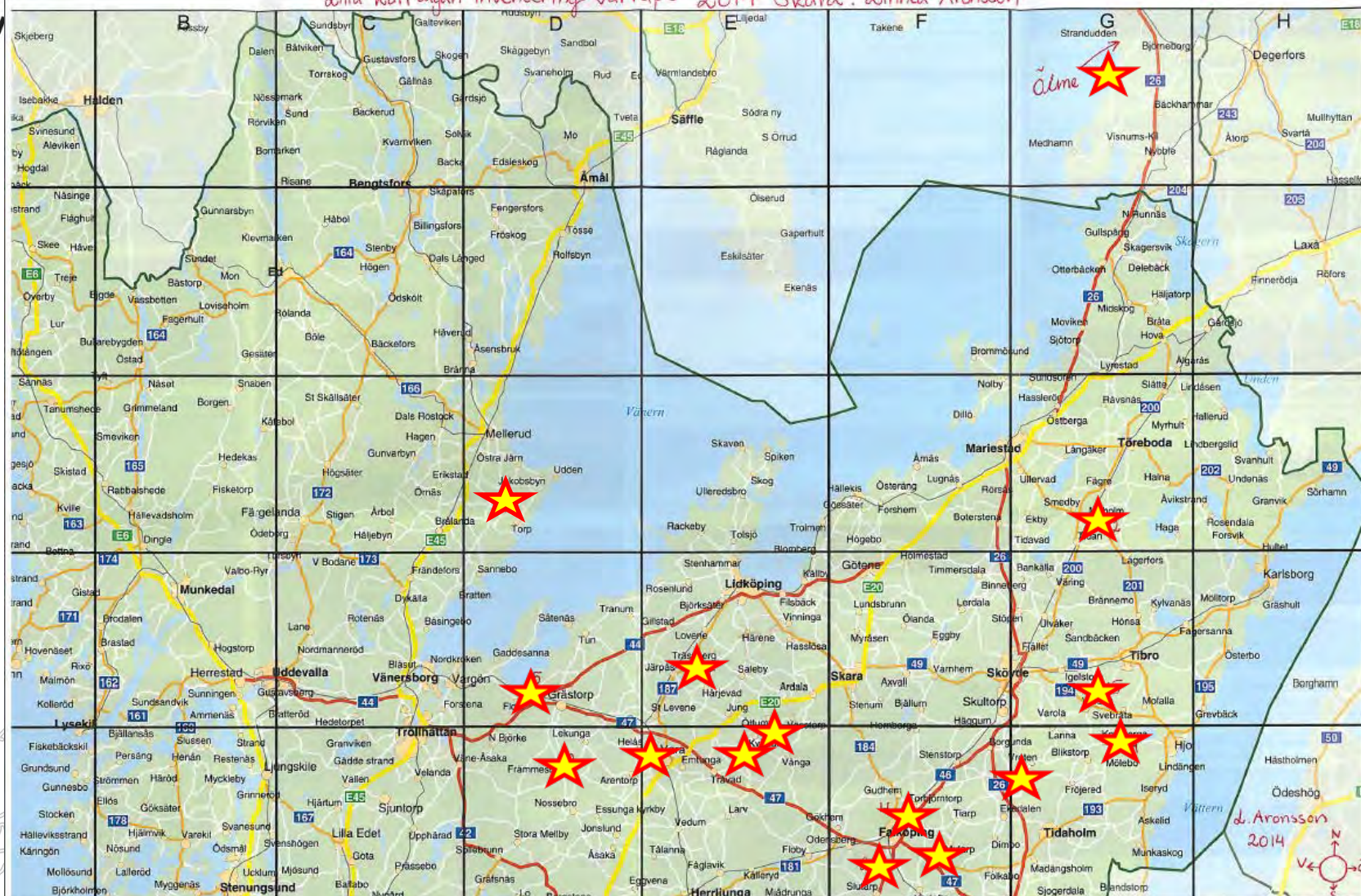
- Vatten- och näringsupptag påverkas
- Roten kan ätas av helt
- Nya rötter kan bildas
- Väderberoende
- Skador på höstraps kan påverka övervintringen

Kålfluga i vårrops – inventering 2014

Jor
v

dilla kålflugan inventering vårrops 2014 Skarva, d. Aronsson

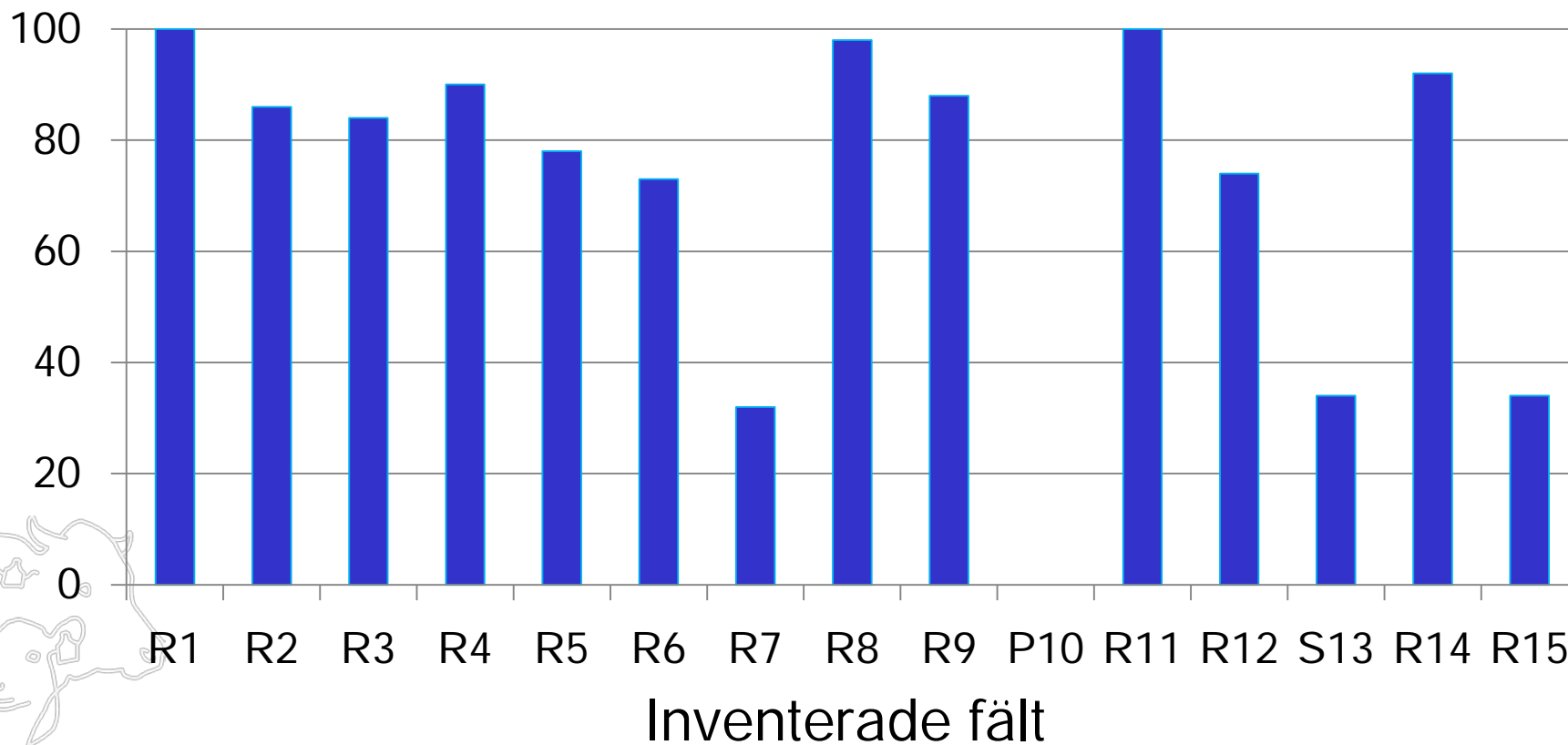

Gradering av skador på rötterna Juli 2014

Kålfluga i vårraps 2014 inventering västra Sverige

% angripna rötter

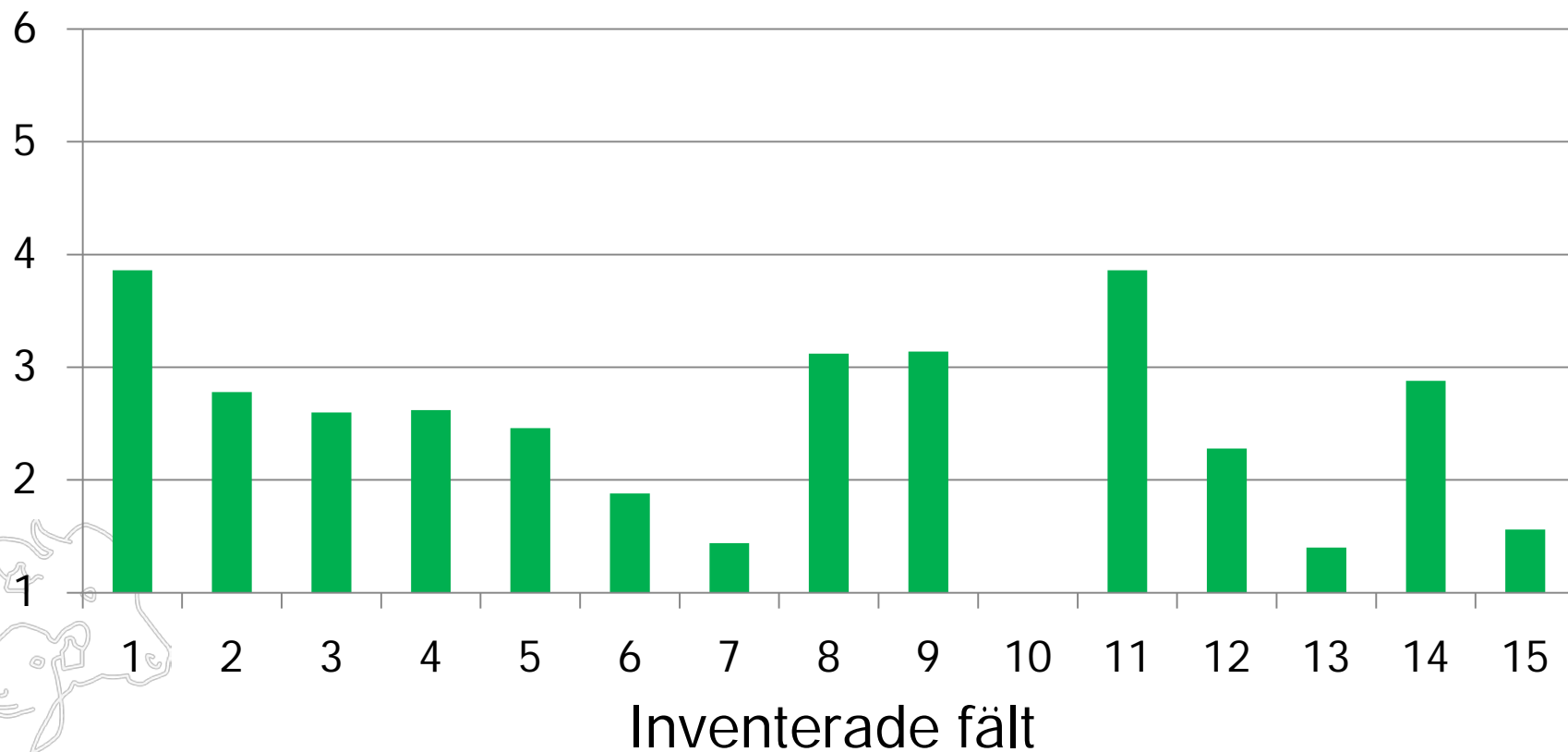
Graderingsskala kålfluga

1 = frisk 6 = totalskada

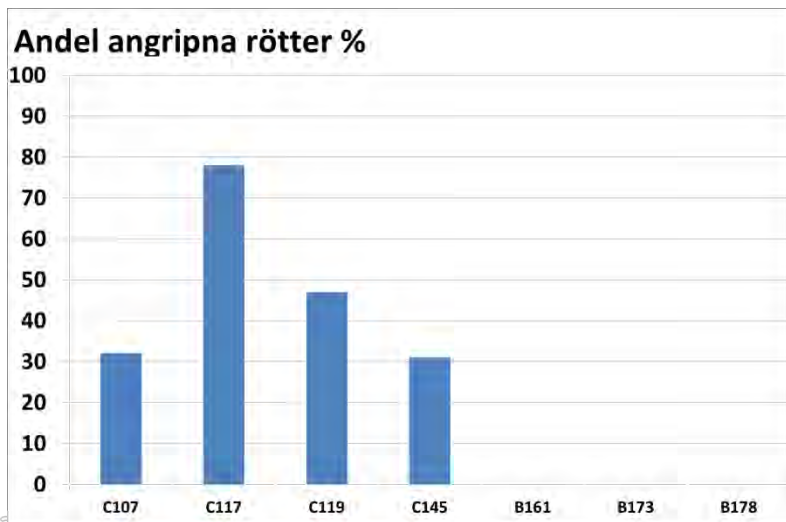

Kålfluga i vårraps 2014 inventering västra Sverige

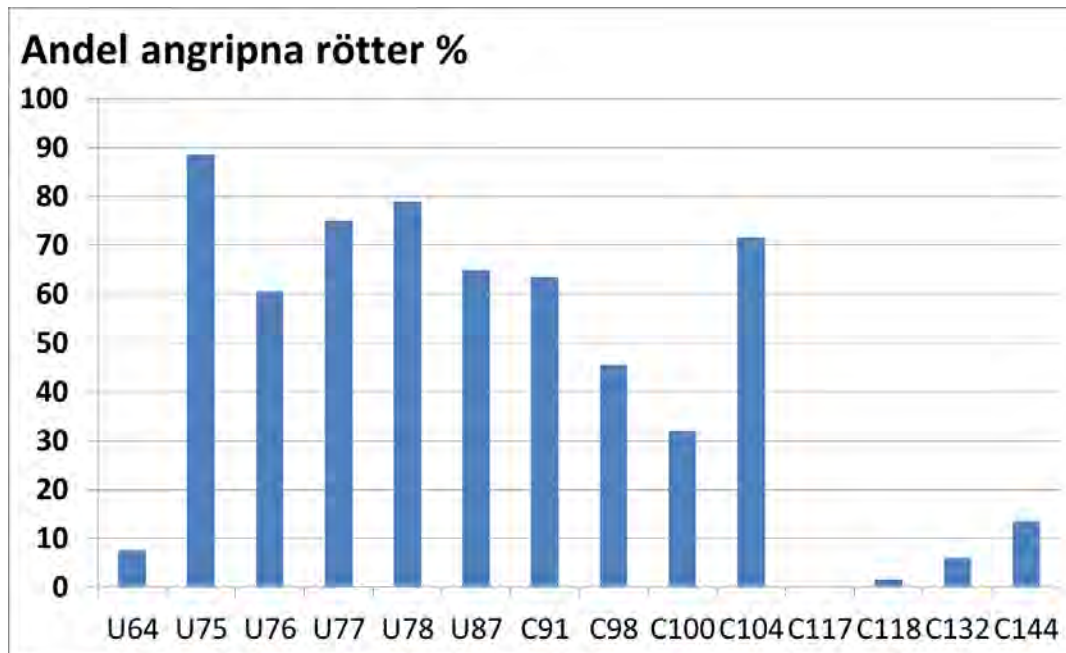
skada (1-6)

Kålfluga i vår- och höstraps inventering Mälardalen sommaren 2014

höstraps juli (7 fält)

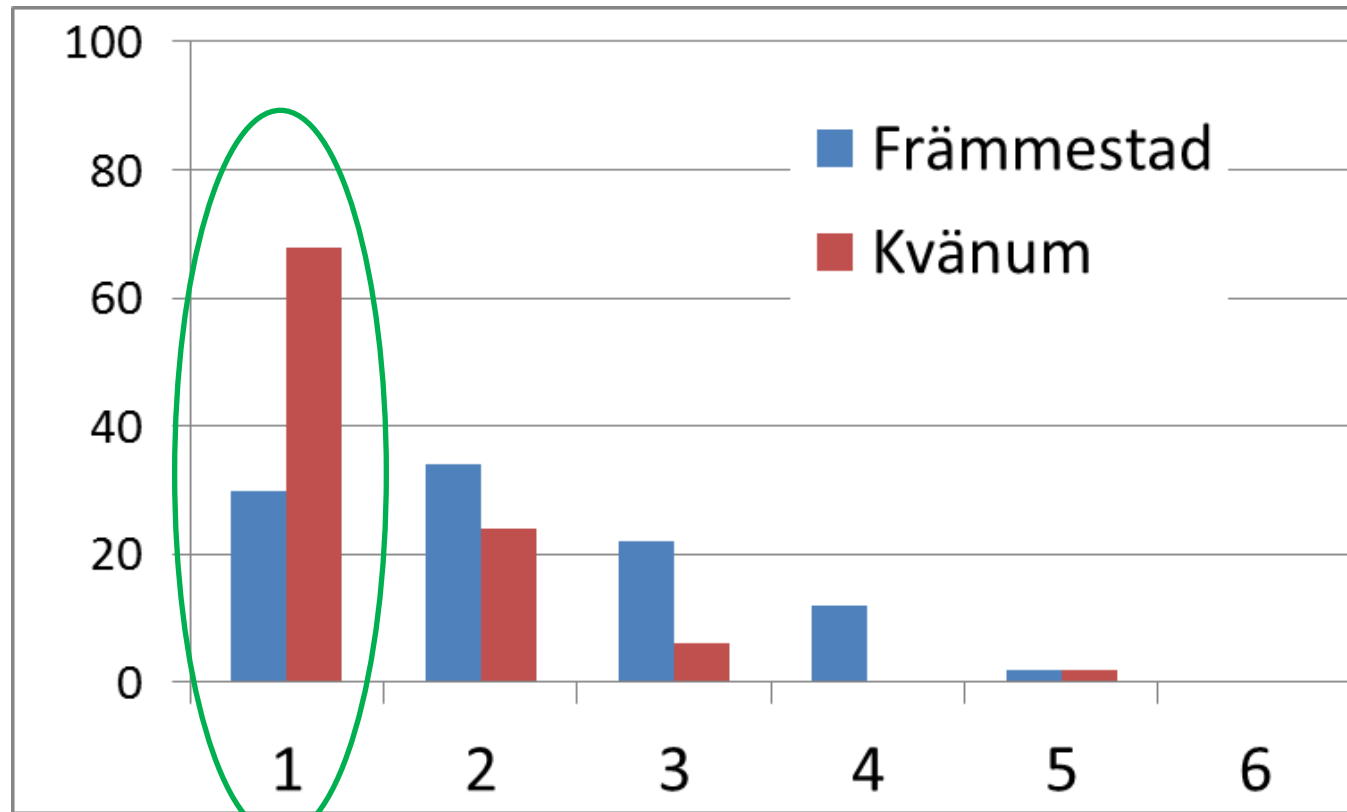
våraps augusti (14 fält)

Källa: Lina Norrlund, JV

Kålfluga i vårraps 2014

angrepp i vårraps med betat utsäde (Elado)
skyddszon vid sortförsök

%
angripna
plantor

Klassindelning 1 – 6 (1= frisk)

Kålfluga i höstraps hösten 2014

Inventering Skåne september-oktober:

- Angrepp i 20 av 28 fält
- Upp till 45 % plantor med skador

Inventering Skaraborg oktober:

- 20-tal fält (såtidpunkt 1 augusti – 19 augusti)
- Inga angrepp observerade

Stickprov Mälardalen

- Inga angrepp observerade

Fällor i två höstrapsfält Östergötland

- Enstaka ägg i september

Erfarenheter från Kanada - vårraps

- Känd som skadegörare i raps sedan början av 1980-talet
- Kraftig ökning, från början av 1980-talet till slutet av 1990-talet – orsak? Ökande odling?
- Temperaturen föregående sommar störst betydelse av undersökta vädervariabler
- Samodling vete-raps minskade skadorna
- Skillnader i äggläggning och rotskador:
Rybs > raps = sareptasenap > vitsenap
- Även sortskillnader

Källa: Dosedall et al, 1994, Soroka et al, 2004, Hummel et al, 2008

Erfarenheter från Tyskland - höstraps

- Angrepp rapporterade senaste 20 åren
- Störst angrepp vid tidig sådd
- Angripna plantor känsligare för frost på vintern och torka på våren
- Begränsad effekt av betningen (även neonicotinoider)
- Svårt att bekämpa den vuxna kålflugan
- Höstraps sådd efter plöjning hade mer angrepp än efter reducerad jordbearbetning
- Stubbearbetning efter höstrapskörd minskar kläckning av flugan

Källa: Landbruksinfo, Planteavlsorientering-224, 2014; C Nilsson, Växjömöte, 2004

Erfarenheter säsongen 2014

- Lätt att hitta angrepp i vårraps i Västergötland och även i Mälardalen, Östergötland
- Angrepp även i betad (neonik) vårraps
- Troligen begränsad effekt på skörden pga regn på försommaren
- Angrepp i höstraps i Skåne och Danmark hösten 2014
- Varför angrepp oljeväxter 2014?
 - Stor population kålfluga maj
 - Upprepade pyretroidbehandlingar negativt för nyttoinsekter?
 - Betydelse av obetat utsäde?

Inför säsongen 2015

- Vårrapsarealen förväntas minska
- Stor areal höstraps
- Prognos & varning Växtskyddscentralen
 - Fällor i kål för att följa äggläggningen
 - Kontroll av vårrapsrötter
 - Kontroll av höstrapsrötter
- Rapportera gärna angrepp!
- Kemisk bekämpning inte möjlig

Tack för uppmärksamheten!

Och tack till

Fredrik Tidström, DLA och Kjell Bender, lantbrukare som var uppmärksamma och såg larverna

Louis Vimarlund, Vsc Linköping som hjälpte till med diagnosen

Praktikanterna Linnéa Aronsson och Sara Wallemyr som inventerat och graderat